

SIIPIRIKKO 2/83

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Puheenjohtaja: Ari Latja Latolankatu 9 H 81 80160 Joensuu 16 puh. 825352

Varapuheenjohtaja: Veijo Turunen Varppitie 2 A 9 80160 Joensuu 16 puh. 824186

Sihteeri: Ari Parviainen Nääänkätu 5 B 16 80230 Joensuu 23 puh. 31182

Rahastonhoitaja: Kimmo Koskela Pohjolankatu 10 80260 Joensuu 26 puh. 33397

Muut hallituksen jäsenet: Petri Hottola Torikatu 5 A 7 80100 Joensuu 10 puh. 26756, Juhani Hyttinen Sorvarinkatu 6 80150 Joensuu 15 puh. 821482, Juha Miettinen Värttintie 28 80260 Joensuu 26 puh. 32110, Hannu Räsänen Mikonkatu 7 D 33 83500 Outokumpu puh. 50846

Lehden toimituskunta: Juhani Hyttinen, Juha Miettinen ja Veijo Turunen

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun suuruus v. 1983 on 25 mk (opiskelijat 18 mk, perhejäsenmaksu 7 mk). Siipirikon tilausmaksu v. 1983 25 mk. Irtonumerot vuosikertaan 1981 asti 4 mk (juhlanumero 15 mk), vuosikerrat 1982 - 5 mk + postituskulut. Yhdistyksen tili SYP Joensuu 201620 - 337216/Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y./PL 119 80101 Joensuu 10.

Kansi Lehtopöllö (Valokuvannut Jarmo Pautamo)

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

Kevätmuuton kulku 1982 Pohjois-Karjalassa: Arto Airaksinen, Petri Hottola ja Hannu Räsänen	35
Kevätmuuton yhteishavainnointipäivä 24.4.1982: Veijo Turunen ...	51
Ilmoituksia	52,64
Vaelluslinnut ja osittaismuuttajat keväällä 1982: Juha Miettinen	53
Pikkulokki - kultasirkku projekti: Juha Miettinen	54
Pohjois-Karjalan pöllöt: Hannu Lehtoranta	57
P-KLTY r.y:n toimintakertomus vuodelta 1982	62
Tuloslaskelma 1.1-31.12.1982	63
Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1983	63
Tiedonanto	64

★ = Valtakunnallisen (Suomen lintutieteellisen yhdistyksen) rareiteettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.
 ☆ = Alueellisen rareiteettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.

KEVÄTMUUTON KULKU 1982 POHJOIS-KARJALASSA

Arto Airaksinen, Petri Hottola ja Hannu Räsänen

Havaintojen kokoajat: Muuton alkaminen, päämuutto ja muuton päättyminen (Arto Airaksinen), isot linnut (Petri Hottola), arktika ja pedot (Hannu Räsänen).

Havaintoja palautettiin viimevuotiseen malliin: lomakkeilla esiintyi 47 henkilön nimet. Isoihin lintuihin vastasi 29, petoihin 28 ja arktikaan 19. Seuraavassa havainnoitsijat retkeily ja/tai kotikuntien mukaan jaoteltuina.

Havainnoitsijat: Eno: Arto Airaksinen = AA, Markku Sihvonen = MS, Joensuu: Petri Hottola = PHo, Juhani Hyttinen = JHy, Hannu Kauhanen = HK, Esa Laaninen = ELaa, Juha Miettinen = JMi, Ari Parviainen = AP, Jouko Tiussa = JTi, Veijo Turunen = VT, Juuka: Jari Halonen = JHal, Ari Kirjavainen = AK, Aila Lehtoranta = AL, Hannu Lehtoranta = HL, Jouni Lehtoranta = JoL, Jukka Lehtoranta = JuL, Petri Möttönen = PM, Juha Neekkonen = JN, Kontiolahti: Jouni Mertanen = JMe, Matti Piironen = MP + kumppanit, Risto Pölönen = RP, Liekksa: Jukka Heikkinen = JHe, Antti Hämäläinen = AnH, Harri Ihalainen = HI, Esko Lappi = EL, Tarmo Martiskainen = TM, Arto Määttä = AM, Keijo Nuutinen = KN, Marko Ojala = MO, Erwin Tuppurainen = ET, Liperi: Lauri Karttunen = LK, Outokumpu: Mauri Leivo = ML, Valtimo: Jari Hartikainen = JHar, Marko Heikura = MHe, Raimo Hyvärinen = RH, Mika Hämynen = MHä, Arto Hämäläinen = ArH, Jarmo Hämäläinen = JHä, Pentti Hämäläinen = PHä, Eija Härkin = EH, Juha Kallamäki = JKa, Mika Kauppinen = MK, Jari Kokkonen = JKo, Timo Kuokkanen = TK, Marko Ruuska = MR, Jukka Turunen = JTu, Pasi Turunen = PT, Värtsilä: Heikki Holmström = HH.

Pilkksiipi	26.4. 2 p	Valtimo Karhunpää (RH,MHä,JHar)
	28.4. 3 p	" " "
Ampuhaukka	27.3. 1 m	Joe Repola (JHy)
Luhtahuitti	8.5. 1 p	Out Sysmäjärvi (AP,HK)
Karikukko	8.5. 1 m	Out Vuonos (ML)
Jänkäkurppa	24.4. 3 m	Eno Uimaharju (AA)
Punakuiri	30.4. 1 p	Juu Vuokko, Lehtoniemi (HL,JoL,JuL)
Rantasipi	25.4. 1 p	Val Keskusta (JTu)
Naurulokki	28.3. 1 p	Joe Ukonlahti (ELaa,JMi,AP)
	30.3. 1 m	Val Haapajärvi
Sepelkyyhky	26.3. 1 p	Joe Pilkonniityt (HK)
	26.3. 1 p	Lip Pappelonsaari (LK)
Käki	23.4. 1 p	Val Keskusta (JTu)
Käenpiika	23.4. 1 p	Joe Höyt. kanava (HK)
Räkättirastas	31.3. 2 m	Val Polvijärvi
Harmaasiippo	6.5. 1 p	Val Keskusta (MHä)
	7.5. 1 p	" " "
Pikkulepinkäinen	2.5. ♂ p	Lie Pämävaara (AM,KN)
	8.5. ♂ p	Out Sysmäjärvi (AP,HK)
Punavarpuunen	9.5. 1 p	Lie Lamminkylä (KN) ja
	9.5. 1 p	Lie Mäntypuro (AM)

Taulukko 1. Fenologisesti aikaiset havainnot.

Laji	Muuton alkaminen	Päämuutto	Muuton päätyminen
Kuikka	1.5. 4 p Out Sismäjärvi 2.5. 17 p Out Sismäjärvi 2.5. 2 p Joe Höyt. kanava 2.5. 1 p Lie Lieksanjokisuu	Ks. arktika!	27.5. 2 m Joe Höyt. kanava 9.6. 1 p Joe Kallioniemi
Kaakkuri	2.5. 2 p Joe Höyt. kanava 3.5. 1 p Out Sismäjärvi (15.5. 1 p Lie Petroniemi)	Ks. arktika!	22.5. 1 m + 1 p Rää Vuoniemi 27.5. 1 kiert. Joe Höyt. kanava
Gavia sp. c	2.5. 2 m Val Polvijärvi 4.5. 1 m Vär Sääperi	Ks. arktika!	31.5. 1 m Joe Höyt. kanava 2.6. 1 kiert. Kon Pitkäranta
Silkkiuikku	24.4. 1 p Eno Uimaharju 24.4. 2 p Kon Jakokoski 25.4. 4 p Eno Uimaharju 25.4. 3 p Joe Hasanniemi (29.4. 3 p Lie Lieksanjokisuu)	1.5. 50 p Joe Hasanniemi ja 15 p Kiviniemi, 2.5. 30 p Joe Hasanniemi, 17m+14p Kiviniemi, 85 p Linnunlahti, 35 p Höyt. kanava, 70 p Out Sismäjärvi ja 26 p Lieksanjokisuu, 3.5. 40 p Joe Linnunlahti, 4.5. 35 p Vär Sääperi	
Härkälintu	5.5. 1 p Out Sismäjärvi 8.5. 1 p Juu Kannas, Kaajanl.		23.5. 1 ä Kon Kotalahti
Mustaku.-uikku	1.5. 1 p Out Sismäjärvi 2.5. 4 p Lip Särkijärvi 2.5. 1 p Kon Pitkäranta 2.5. 3 p Juu Kannas, Kaajanl.		4.6. 5 p Joe Höyt. kanava
HeinäSORSA	16.3. 4 p Eno Paukkajanvirta 27.3. 2 p Eno Uimaharju 28.3. ♂ p Lie Sokojärvi	18.4. 23 p Joe Hasanniemi, 24.4. 140 p Joe Höyt. kanava, 25.4. 80 p Lip Heponiemi ja 60 p Lieksanjokisuu, 26.4. 50 p Joe Kiviniemi, 27.4. 150 p Vär Sääperi ja 20 p Joe Kivi- niemi, 30.4. 104 p Vär Sääperi, 2.5. 26 p Joe Höyt. kanava	
Tavi	7.4. 4 p Eno Uimaharju 17.4. ♂ p Juu Kannas, Pieli- nen	27.4. 95 p Vär Sääperi, 30.4. 224 p Vär Sääperi, 50 p Joe Höyt. kanava, 1.5. 30 p Joe Hasanniemi, 30 p Joe Kiviniemi, 50 p Lie Kevätlahti, 150 p Joe Höyt. kanava, 2.5. 50 p Joe Höyt. kanava, 50 p Joe Linnunlahti, 150 p Kon Pitkäranta, 50 p Lie Kevätlahti	18.5. 14 m Eno Uimaharju
Heinätavi	24.4. 2♂ p Out Sismäjärvi 26.4. 1 p Vär Sääperi (1.5. ♂ p Lie Sittalampi ♂ p Lie Kevätlahti)	30.4. 6 p Vär Sääperi 3.5. 8 p Vär Sääperi	16.5. 2 p Joe Pilkko 16.5. 5 p Joe Ukonniemi
Jouhisorsa	17.4. ♂ p Out Sismäjärvi 19.4. 2 p " " (25.4. 1 p Juu Pielinen 1 p Val Karhunpää)	27.4. 38 p Vär Sääperi, 30.4. 52 p Vär Sääperi, 1.5. 10 p Joe Hasanniemi, 20 p Joe Höyt. kanava, 2.5. 30 p Joe Höyt. kanava, 10 p Kon Pitkäranta, 3.5. 50 p Joe Höyt. kanava, 5.5. 40 p Joe Höyt. kanava	22.5. 1♂ p Joe Höyt. kanava
Haapana	18.4. ♂ p Joe Hasanniemi 23.4. 7 m Val Polvijärvi	1.5. 30 p Joe Hasanniemi, 25 p Kiviniemi, 2.5. 10 p Joe Hasanniemi, 26 p Joe Höyt. kanava, 54 p Juu Vuokko, 150 p Out Sismäjärvi, 4.5. 50 p Lie Kevätlahti, 7.5. 70 p Joe Höyt. kanava	
Lapasorsa	21.4. 2 p Out Sismä 22.4. 1 p Lip Heponiemi (1.5. ♂ p Lie Kevätlahti ♂ Lie Rauhala)	3.5. 20 p Vär Sääperi	
Lapasotka	25.4. 2 p Val Karhunpää 15.5. 2 p Lie Ikolanlampi		24.5. 2 p Vär Sääperi 27.5. ♂ p Joe Linnunlahti
Tukkasotka	24.4. 2♂ p Joe Höyt. kanava 24.4. 2 p Lip Heponiemi 25.4. 10 p Lip Heponiemi 25.4. 3 p Joe Utra 25.4. 5 p Val Karhunpää	1.5. 10 p Joe Hasanniemi, 15 p Kiviniemi, 2.5. 10 p Joe Höyt. kanava, 4.5. 35 p Vär Sääperi, 5.5. 40 p Joe Höyt. kanava, 7.5. 35 p Lie Pokronlampi, 35 p Joe Höyt. kanava, 8.5. 42 p Juu Kannas, Kaajanlampi, 9.5. 60 p Joe Höyt. kanava	
Punasotka	17.4. 1 p Lip Heponiemi 22.4. ♂ p Out Sismäjärvi (6.5. 8 p Juu Lehtolampi)	28-29.4. 100 p Out Sismäjärvi, 1.5. 100 p Out Sismä, 4.5. 80 p Vär Sääperi, 8.5. 16 p Juu Kannas, Kaajanlampi	23.5. 3 p Joe Höyt. kanava 25.5. ♂ p " "
Telkkä	22.3. 1 p Lie Ruunaa, Kusiais- virta 27.3. ♂ p Eno Paukkajanvirta	1.5. 20 p Joe Höyt. kanava	3.6. 28 p Eno Uimaharju
Alli	8.5. ♂ p Eno Uimaharju 8.5. ääntä Out Sismäjärvi 10.5. 2 p Val Valtimojärvi	Ks. arktika!	26.5. 50 p Joe Höyt. kanava 31.5. 8 p " " 3.6. 4 p " "

Sinisorsa (Valok. Mauri Leivo)
Tukkasotka (Valok. Timo Karkkainen)

Pilkkasipi	Ks. fen. aikaiset havainnot! 17.5. 6 m Joe Ukonniemi	Ks. arktika!	24.5. 7 m Kes Kyyrönniemi 27.5. 5 m Joe Linnunlahti
Mustalintu	1.5. 10 p Val Valtimojärvi 1.5. 3 p Lip Särkijärvi 2.5. 3 p Kon Pitkäranta	Ks. arktika!	28.5. 9 p Joe Höyt. kanava 6.6. 1 p Vär Sääperi
Tukkakoskelo	25.4. 2 p Val Karhunpää 30.4. 2 p Val Polvijärvi		21.5. 6 m Joe Höyt. kanava
Isokoskelo	1.4. 4 p Eno Uimaharju 3.4. 1 p Lip Heponiemi (10.4. 8 p Lie Pajulampi)	2.5. 6 p Joe Höyt. kanava	
Uivelo	25.4. 2 p Val Karhunpää 28.4. 2 p Val Polvijärvi	1.5. 19 p Eno Uimaharju 2.5. 4 p Joe Hasanniemi, 8 p Joe Höyt. kanava, 2.5. 8 p Kon Pitkäranta	20.5. 9 p Joe Höyt. kanava
Metsähanhi	17.4. 3 m Out Sysmäjärvi 17.4. 1 m Pyh Mulo 18.4. 1 m Vär Sääperi (20.4. 6 m Lie Rauhala)	Ks. isot linnut!	11.5. 4 Vär Sääperi 14.5. 4 p Lie Reposuo
Sepelhanhi	13.5. 23 m Joe Höyt. kanava 14.5. 30 m Kon Paihola	Ks. isot linnut!	
Valkoposkihanhi	26.4. 1 m Out Sysmä 23.5. 120 m Vär Sääperi	Ks. isot linnut!	7.6. 70 m Lie Petroniemi
Hanhi	18.4. 3 m Pyh Mulo 23.4. 20 m Joe Linnunlahti 23.4. 1 m Eno Uimaharju (24.4. 2 m Val Karhunpää)	Ks. isot linnut!	9.5. 30 m Joe Höyt. kanava 10.5. 3 m Kit Muljula
Laulujoutsen	26.3. 5 m Lie Sokojärvi 27.3. 3 m Lie Kontiovaara 27.3. 2 p Eno Uimaharju	Ks. isot linnut!	21.5. 6 p Out Sysmäjärvi 26.5. 7 p Out Sysmäjärvi
Joutsen	24.4. 2 m Kon Lykynvaara	Ks. isot linnut!	22.5. 2 p Out Sysmäjärvi 31.5. 9 p Out Sysmäjärvi
Hiirihaukka	13.4. 3 m Out Alavi 13.4. 1 p Pyh Mansikka-aho 16.4. 1 m Out Alavi 16.4. 1 m Kon Paihola 18.4. 1 p Juu Vuokko, Lehtoniemi	Ks. pedot!	7.5. 1 m Vär Sääperi 9.5. 2 m Juu Etelä-Vuokko
Piekana	9.4. 1 m Joe Linnunlahti 11.4. 1 m Joe Ukonlahti (17.4. 1 m Val Polvijärvi)	Ks. pedot!	6.5. 1 m Vär Sääperi 6.5. 2 m " "
Buteo sp.	9.4. 1 m Joe Linnunlahti 10.4. 1 m Joe Vehkalahti (28.4. 1 m Val Hiekkalahti)	Ks. pedot!	1.5. 1 m Joe Rantakylä 2.5. 1 m " "
Varpushaukka	1.4. 1 m Out Sysmäjärvi 3.4. 1 m Joe Naljakkä 3.4. 1 m Out Sysmäjärvi (4.4. 1 p Juu Nunnanlahti)	Ks. pedot!	2.5. 1 kiert. Lip Särkijärvi 2.5. 1 m Joe Rantakylä 12.5. 1 m Vär Sääperi
Kanahaukka	30.3. 1 m Val Pieni-Uramo 16.4. 2 m Out Alavi 16.4. 1 p Kon Paihola	Ks. pedot!	30.4. 1 m Vär Sääperi 1.5. 1 kiert./m Out Sysmäjärvi 1.5. 1 m Lie Lamminkylä
Accipiter sp.	24.4. 2 m Kon Lykynvaara 25.4. 1 m Kon Lykynvaara	Ks. pedot!	
Mehiläishaukka	12.5. 2 p Lip Suurisaari 21.5. 1 m Out Sätös	Ks. pedot!	29.5. 1 m Kit Päättye 31.5. 1 m Lie Lamminkylä
Buzzard	13.4. 2 m Out Alavi 16.4. 2 m Out Sysmäjärvi (23.4. 1 m Val Kirkonkylä)	Ks. pedot!	20.5. 1 m Out Vuonos 29.5. 7 m Vär Sääperi
Ruskosuohaukka	25.4. 2 p Out Sysmäjärvi 25.4. 1 m Out Kalaton 1.5. 4 p Out Sysmä	Ks. pedot!	
Sinisuohaukka	15.4. 1 m Val Polvijärvi 17.4. 9 p Pyh Mansikka-aho	Ks. pedot!	1.5. 1 m Out Sysmäjärvi 11.5. 9 m Pyh Mulo
Kalasääski	22.4. 1 m Joe Vehkalahti 23.4. 1 m Pyh Mulo 23.4. 1 m Kon Onttola 30.4. 1 p Juu Vuokko, Lehtoniemi	Ks. pedot!	15.5. 1 m Lie Mäntykallio 27.5. 1 m Joe Höyt. kanava
Nuolihaukka	30.4. 1 p Lie Jamali 1.5. 1 p Lip Suurisaari	Ks. pedot!	20.5. 1 m Joe Ukonniemi 29.5. 1 m Val keskusta
Tuulihaukka	31.3. 1 m Joe Linnunlahti 9.4. 1 p Out Alavi (12.4. 1 p Lie Kaupunginniemi)	Ks. pedot!	30.4. 1 m Vär Sääperi 30.4. 1 m Joe Vehkalahti 6.5. 1 m Joe Naljakkä
Ampuhaukka	Ks. fen. aikaiset havainnot! 1.4. 8 p Joe Linnunlahti (23.4. 1 p Lie Tiensuu)	Ks. pedot!	3.5. 1 m Juu Etelä-Vuokko 8.5. 1 m Val Karhunpää

Kurki	16.4. 3 m Out Sysmä 17.4. 8 m Kon Paihola (23.4. 1 p Lie Siikasuo)	Ks. isot linnut!	27.5. 4 m Joe Höyt. kanava 29.5. 32 m Vär Sääperi
Luhtahuitti	Ks. fen. aikaiset havainnot! 11.5. 1 ä Vär Uudenkylänlampi		25.5. 2 p Out Sysmäjärvi
Ruisrääkkä	3.6. 1 ä Toh Ristee 5.6. 2 ä Toh Ristee		
Nokikana	9.4. 1 p Out Sysmäjärvi 12.4. 3 p Out Sysmäjärvi (29.4. 2 p Lie Lieksanjokisuus)		
Meriharakka	23.4. 1 m Eno Uimaharju 2.5. 1 p Joe Linnunlahti (13.5. 3 p Val Polvijärvi)		28.5. 1 m Joe Höyt. kanava 3.6. 1 p Joe Ukonniemi
Töyhtöhöyppä	27.3. 3 m Joe Keskusta 27.3. 3 m Kon Selkie 28.3. 2 p Joe Ukonlahti 28.3. 1 m Joe Linnunlahti (31.3. 1 p Lie Lamminkylä)		3.4. 100 m Pol Toivola, 310 m Joe Linnunlahti, 9.4. 136 m Joe Linnunlahti, 12.4. 60 m + 110 p Pyh Mulo, 13.4. 100 p Out Sysmäjärvi, 16.4. 120 p Joe Pilikko, 17.4. 60m+200 p Pyh Mulo, 18.4. 200 p Pyh Mulo, 50 p Lie Lamminkylä, 23.4. 110 p Lie Lamminkylä, 24.4. 160 m Kon Lykynvaara, 500 p + 139 m Vär Sääperi, 26.4. 341 m Vär Sääperi, 27.4. 409 m Vär Sääperi, 1.5. 100 p Pyh Mulo
Tylli	9.5. 1 p Lie Lamminkylä 10.5. 2 p " " 11.5. 3 p Vär Sääperi	Ks. arktika!	29.5. 15 p Lip Heponiemi 6.6. 9 p Lip Heponiemi 14.6. 11 p Vär Sääperi
Pikkutylli	26.4. 1 p Vär Sääperi 29.4. 1 p Lie Kaupunginniemi		18.5. 1 p Joe Ukonniemi
Tundrakurmitsa	20.5. 3 m Joe Linnunlahti		26.5. 1 p Out Vuonos
Kapustarinta	17.4. 1 m Out Sysmäjärvi 17.4. 1 p Out Vuonos 18.4. 1 p Vär Sääperi (24.4. 2 p Lie Kevätlahti)		5.5. 80 p Vär Sääperi, 8.5. 60 p Lie Lamminkylä, 99 p Juu Vuokko, 123 p Juu Vihtasuo, 9.5. 45m+10p Juu Etelä-Vuokko, 10.5. 80p Vär Uusikylä, 11.5. 55p lyh Mulo, 16.5. 80-100 p Lie Lamminkylä, 19.5. 79 p Out Alavi
Karikukko	Ks. fen. aikaiset havainnot! 11.5. 1 p Out Vuonos		20.5. 1 p Joe Höyt. kanava
Taivaanvuohi	17.4. 1 p Out Alavi 17.4. 3 p Pyh Mulo 17.4. 1 p Joe Pilkonniityt 18.4. 1 p Vär Sääperi (23.4. 1 p Juu Etelä-Vuokko 1 m Val Karhunpää 1 p Lie Jamali)		23.4. 23 p Vär Sääperi 24.4. 32 m Vär Sääperi 1.5. 20 p Pyh Mulo
Jänkäkurppa	Ks. fen. aikaiset havainnot! 1.5. 1 p Joe Kiviniemi		8.5. 1 p Val Kalliojärvi
Lehtokurppa	11.4. 1 p Kon Jakokoski 11.4. 1 p Joe Nepenniemi 12.4. 1 m Joe Hasanniemi (17.4. 1 p Juu K-Vuokko)		
Isokuovi	17.4. 1 m Out Alavi 17.4. 1m/p Pyh Mulo		22.4. 60 m Vär Sääperi, 33 m Kon Lykynvaara, 2.5. 45 m Lie Timitra
Pikkukuovi	24.4. 1 p Val Polvijärvi 28.4. 1 p " " 30.4. 1 p Vär Sääperi 30.4. 1 p Kon Jakokoski		18.5. 1 m Out Sysmäjärvi 20.5. 1 m Joe Höyt. kanava
Punakuiri	Ks. fen. aikaiset havainnot! 11.5. 1 p Lie Kevätlahti	Ks. arktika!	26.5. 3 m Joe Höyt. kanava 28.5. 1 m " "
Metsäviklo	18.4. 1 p Joe Pilkonniityt 23.4. 2 m Kon Onttola 23.4. 1 p Lip kk 23.4. 1 p Out Kalaton 23.4. 1 m Kon Paihola 23.4. 1 p Juu Vuokonjoki		4.5. 3 p Vär Sääperi ja 4 p Vär Uudenkylänlampi
Liro	28.4. 1 m Lie Jamali 30.4. 1 p Lie Rauhala " 2 p Lie Pokronlampi " 3 p Lie Kevätlahti " 1 p Vär Sääperi		6.5. 99m+50p Vär Sääperi, 7.5. 30.5. 3 p Out Sysmäjärvi 30p Lie Lamminkylä, 139m+17p 31.5. 2 p " "
Rantasipi	Ks. fen. aikaiset havainnot! 27.4. 1 p Ilomantsi		
Punajalkaviklo	4.5. 1 p Lie Lamminkylä 5.5. 1 p Eno Ahveninen		6.6. 2 p Vär Sääperi 12.6. 1 p Out Sysmäjärvi

Valkoviklo	24.4. 1 m Kon Paihola 26.4. 1 m " " (30.4. 1 m Lie Lamminkylä)	5.5. 25m+30p Vär Sääperi, 6.5. 30.5. 3 p Out Sysmäjärvi 39m+20p Vär Sääperi, 15 p Out Vuonos, 7.5. 46 m Vär Sääperi 10.5. 50 m Lie Lamminkylä
Mustaviklo	1.5. 1 p Lie Kevätlahti 2.5. 2 p Kon Pitkäranta	9.5. 15 p Out Sätös 11.5. 16 m Vär Sääperi
Pikkusirri	26.5. 1 p Out Vuonos 4.6. 3 p Vär Sääperi	13.6. 3 p Vär Sääperi 14.6. 1 p " "
Lapinsirri	15.5. 1 p Kon Kotalahti 19.5. 1 m Out Vuonos 19.5. 1 p Joe Ukonlahti	12.6. 3 p Out Sysmäjärvi 13.6. 1 p Vär Sääperi
Suosirri	6.5. 15 p Kon Ruotinsaari 8.5. 7 p Val Kalliojärvi	27.5. 2 m Joe Höyt. kanava 7.6. 2 p Vär Sääperi
Jänkäsirriäinen	27.5. 2 m Out Sysmäjärvi 29.5. 1 p Lip Heponiemi	13.6. 2 p Vär Sääperi 15.6. 1 p " "
Suokukko	3.5. 2 p Vär Sääperi 5.5. 23 m Out Vuonos 5.5. 3 p Joe Höyt. kanava 5.5. 4 p Lie Kevätlahti	6.5. 140p/m Out Vuonos ja Sätös, 8.5. 80m+70p Vär Sääperi, 50 p Juu Kaajanlampi, 20 p Juu Kopsalampi, 10.5. 100 p Kon Pitkäranta, 11.5. 20m+30p Vär Sääperi, 30 p Lie Lamminkylä, 15.5. 50 p Kon Pitkäranta, 17.5. 61 m Joe Ukonniemi, 23.5. 66m+100p Vär Sääperi, 25.5. 200 p Vär Sääperi
Vesipääsky	21.5. 3 p Joe Höyt. kanava 22.5. 2 p Vär Sääperi	5.6. 5 p Out Sysmäjärvi
Merikihu	16.5. 3 m Joe Ukonniemi 18.5. 5 m Joe Linnunlahti	17.6. 1 p Vär Sääperi 17.6. 3 p Lip Heponiemi
Selkälokki	10.4. 2 p Lie Petroniemi 13.4. 1 m Kon Paihola	28.4. 30 p Out Sysmäjärvi
Harmaalokki	17.3. 5 p Eno Uimaharju 26.3. 1 p " " (30.3. 1 m Lie Sokojärvi)	4.4. 400 p Eno Uimaharju, 11.4. 370 p Eno Uimaharju, 26.4. 35 m Vär Sääperi, 28.4. 50 p Out Sysmäjärvi
Kalalokki	12.4. 3 m Pyh Mansikka-aho 12.4. 1 p Pyh Mulo 16.4. 1 p Joe Höyt. kanava (23.4. 4 p Lie Lieksanjokisuu)	28.4. 50 p Out Sysmäjärvi, 30.4. 50 p Joe Kiviniemi, 1.5. 100 p Out Sysmäjärvi, 2.5. 200 p Lie Lamminkylä, 14.5. 60 p Joe Ukonniemi
Pikkulokki	1.5. 1 p Out Syemä 2.5. 1p/m Joe Hasanniemi 2.5. 2 p Val Karhunpää	10.5. 150 p Kon Pitkäranta, 40 p Vär Sääperi, 22.5. 100 p Kit Päätyenlahti, 24.5. 50 p Vär Sääperi, 30.5. 100 p Out Sysmä, 2.6. 200 p Kon Pitkäranta
Naurulokki	Ks. fen. aikaiset havainnot!	18.4. 270m Kitee-Värtsilä, 22.4. 150 p Joe Hasanniemi, 23.4. 100p Joe Höyt. kanava, 100p Lie Lieksanjokisuu, 24.4. 200 p Lieksanjokisuu, 25.4. 80 m Kon Lykynvaara, 50 p Joe Pilkonniityt, 100 p Lie Reposuo, 26.4. 600p Joe Hasanniemi, 239m+150p Vär Sääperi, 28.4. 150 p Pyh Mulo, 30.4. 200p Lie Lamminkylä, 3.5. 400p Lie Lamminkylä, 4.5. 400 p Lie Kevätlahti
Kalatiira	1.5. 1 p Val Polvijärvi	25.5. 50 p Out Sysmä 30.5. 90 p " "
Uuttukyyhky	27.3. 1 m Joe Otsola 4.4. 1 p Lip Viinijärvi (10.4. 1 p Lie Kinahmolampi)	
Sepelkyyhky	Ks. fen. aikaiset havainnot! 30.3. 2 p Lie Riikolan pelilot	24.4. 91 m Vär Sääperi, 74 m Kon Lykynvaara, 26.4. 85 m + 150 p Vär Sääperi
Columba sp.		24.4. 194 m Kon Lykynvaara 25.4. 88 m Out Pärnävaara
Sarvipöllö	25.4. 1 p Kon Paihola 27.4. 1p/m Joe Kiviniemi	
Suopöllö	24.4. 1 m Vär Sääperi 25.4. 1 m Lie Rauhala	
Asio sp.	26.4. 1 m Kon Onttola 1.5. 1 p Kon Pitkäranta	
Kehruääjä	1.6. 1 p Kon Taivaanpankko 4.6. 1 p Joe Rantakylä	
Käki	Ks. fen. aikaiset havainnot! 3.5. 1 p Val Karhunpää	

Tervapääsky	18.5. 1 p Lie Mähkö 18.5. 10 p Out Vuonos 18.5. 1 p Joe Linnunlahti 21.5. 4 p Kon Paihola	24.5. 200 p Joe Höyt. kanava 25.5. 300 p Joe Höyt. kanava, 100 p Out Vuonos, 29.5. 20 p Lie Sittalampi, 6.6. 80 p Vär Sääperi, 12.6. 800 p Kon Pitkäranta
Käenpiika	Ks. fen. aikaiset havainnot! 5.5. 1 p Lip Suursaari	
Kiuru	25.3. 1 p Joe Linnunlahti 26.3. 2 m Out Matovaara 26.3. 3 p Joe Linnunlahti 27.3. 1 p Lie Lamminkylä	17.4. 50 p Pyh Mulo, 18.4. 130p+m Vär Sääperi 25.4. 1 m Kon Lykynvaara 8.5. 2 m Out Vuonos
Tunturikiuru	4.4. 1 p Joe Repokallio 5.4. 1 p " "	
Haarapääsky	30.4. 1 m Vär Sääperi 30.4. 1 p Kon Kuusisto 2.5. 1 p Lip Särkijärvi 2.5. 1 m Val Keskusta 2.5. 1 p Kon Jakokoski	15.5. 200 p Kon Pitkäranta, 250 p " Kotalahti
Näystäspääsky	5.5. 1 p Juu Keskusta 6.5. 1 p Lie Lamminkylä 6.5. 2 p Ilomantsi	14.5. 50 p Lie Sittalampi
Törmäpääsky	7.5. 1 p Vär Sääperi 9.5. 1 p Joe Höyt. kanava 9.5. 2 p Lie Lamminkylä	14.6. 30 p Lie Pokronlampi
Pääsky sp.		10.5. 300 p/m Eno Uimaharju 25.5. 180 m Joe Linnunlahti
Kuhankeittäjä	26.5. 1 m Joe Höyt. kanava 31.5. 1 p Kon Iikseniityt	
Mustavaris	17.3. 14 p Out Matovaara 18.3. 1 p Lip Viinijärvi 18.3. 2 p Joe Ilosaari (19.3. 1 p Lie Keskusta)	10.5. 5 p Vär Sääperi 22.5. 15 p " "
Peukaloinen	17.4. 1 ä Out Sysmä 18.4. 3 p Joe Sulkuniemi (21.4. 1 p Val Keskusta)	
Kulorastas	13.4. 1 p Kon Paihola 16.4. 1 m " " 25.4. 1 p Lie Tiensuu	
Räkättrirastas	Ks. fen. aikaiset havainnot! 3.4. 1 m Lie Rauhala 3.4. 1 m Lie Lamminkylä	5.5. 100 p Lie Lamminkylä
Laulurastas	17.4. 1 p Val Karhunpää 24.4. 1 p Kon Paihola 24.4. 1 p Ilomantsi	
Punakylkirastas	4.4. 1 m Val Hiekkalahti 8.4. 1 p Lie Lieksankoski	
Mustarastas	21.3. 1 p Lip Siikakoski 26.3. 1 m Joe Sulkuniemi (4.4. 7 m Val Karhunpää)	4.4. 9 m Out Keskusta 22.4. 1 p Joe Niinivaara
Turdus sp.		30.4. 650 p Juu Vuokko 4.5. 200 p Lie Lamminkylä
Kivitasku	27.4. 3 p Val Polvijärvi 28.4. 3 p Lie kaupunginniemi 28.4. 3 p Lie Rantala	
Pensastasku	5.5. 1 p Lie Kevätlahti 7.5. 2 p Vär Usikylä 7.5. 2 ä Vär Sääperi	
Leppälintu	2.5. 0 p Lie Pärnävaara 3.5. 3 p " "	
Satakieli	12.5. 1 p Joe Varaslampi 23.5. 1 p Joe Pekkala 23.5. 1 ä Joe Naljakkka 23.5. 1 ä Vär Sääperi 23.5. 3 p Lie Kirkkopuisto	
Sinirinta	6.5. 1 p Joe Naljakkka 8.5. 3 p Joe Höyt. kanava 8.5. 1 p Eno Uimaharju 8.5. 1 p Lie Petroniemi	22.5. 0 p Joe Höyt. kanava 27.5. 1 p " "
Punarinta	4.4. 1 p Lie Tiensuu 15.4. 1 p Lie Jamali	
Pensassirkkal.	26.5. 1 ä Joe Pilkonniityt 27.5. 1 p Lie Kevätniemi	
Luhtakerttunen	7.6. 1 ä Vär Keskusta	
Viitakerttunen	30.5. 1 p Joe Niinivaara 3.6. 3 p Lie Mähkö	

Ruokokerttunen	9.5. 1 p Joe Repola 11.5. 1 p Joe Höyt. kanava (16.5. 1 p Lie Kevätlahti ♂ p Lie Sittalampi)		
Metsäkirvinen	25.4. 1 m Lie Jamali 26.4. 1 p Kon Paihola	7.5. 34 m Vär Sääperi 8.5. 40 m Out Vuonos	
Niittykirvinen	4.4. 1m/p Joe Linnunlahti 9.4. 1 p Joe Linnunlahti (23.4. 1 p Lie Kaupunginniemi)	24.4. 30 m Vär Sääperi 25.4. 40 m " "	8.5. 5 m Out Vuonos 11.5. 1 m " "
Lapinkirvinen	18.5. 2 m Joe Linnunlahti 23.5. 10-12 p Vär Sääperi (26.5. 1 p Lie Reposuo)		
Västaräkki	10.4. 1 p Joe Linnunlahti 13.4. 1 m Out Alavi (18.4. 1 p Juu Vuokko)		24.4. 15 m Kon Lykynvaara
Keltävästaräkki	2.5. 1 m Lip Ahonkylä 2.5. 1 p Out Sysmäjärvi 3.5. 1 p Vär Sääperi (5.5. 1 p Lie Laminkylä)	11.5. 82 m Vär Sääperi 20.5. 40 p Lie Kevätlahti 21.5. 30 p Juu Etelä-Vuokko 24.5. 56 m Vär Sääperi	
Lapinharakka	1.4. 1 p Out Keskusta 4.4. 1 m Lip Heponiemi (10.4. 1 p Val Polvijärvi)		
Pikkulepinkäinen	Ks. fen. aikaiset havainnot! 8.5. ♂ p Out Sysmäjärvi		
Kottarainen	19.3. 1 p Juu Keskusta 22.3. 1 p Lie Keskusta	3.4. 90 p Joe Repokallio 6-7.4. 70 p Joe Repokallio 8.4. 24 p Joe Pilkonniityt 9.4. 100 m/p Out Alavi, 10.4. 31 p Joe Pilkonniityt, 17.4. 190-200 p Pyh Mulo	24.4. 2 m Kon Lykynvaara
Hemppo	24.3. 1 p Joe Linnunlahti 26.3. 2 p " " 31.3. 2 m Val Polvijärvi		
Kultarinta	25.5. 1 p Joe Noljaikka 30.5. 1 p Kon Paihola		
Hustapääkerttu	23.5. ♂ p Joe Noljaikka 1.6. 1 ä Joe Höyt. kanava 1.6. ♂ p Joe Hukanhauta	6.6. 1 p Joe Höyt. kanava 9.6. 2 ä Joe Noljaikka	
Lehtokerttu	12.5. 1 p Joe Noljaikka 23.5. 1 p Joe Hasanniemi		
Pensaskerttu	10.5. 1 p Val Polvijärvi 15.5. 1 p Val Keskusta		
Hernekerttu	9.5. 1 p Val Iso-Uramo 10.5. 1 p Val Polvijärvi		
Pajulintu	2.5. 1 p Eno Uimaharju 4.5. 1 ä Vär Keskusta (5.5. 1 p Lie Raubala 1 p Lie Kirkkopuisto)		
Tiltalti	30.4. 1 p Vär Sääperi 30.4. 1 p Joe Sihtala 1.5. 1 p Joe Rantakylä 1.5. 1 p Joe Hasanniemi 1.5. 1 p Eno Uimaharju 1.5. 1 p Kon Paihola 1.5. 1 p Kon Jakokoski (5.5. 1 p Lie Jamali 1 p Lie Korpilahti)		
Sirittäjä	7.5. 1 p Kon Paihola 8.5. 1 p Out Sysmäjärvi 8.5. 1 p Pol Niskaniemi 8.5. 1 p Lie Varisvaara		30.5. 1 ä Joe Höyt. kanava 1.6. 4 ä Joe Sillainen
Harmaasieppo	Ks. fen. aikaiset havainnot!		
Kirjosieppo	6.5. 2 p Val Keskusta 7.5. 5 p " " 7.5. ♂ p Joe Kuusojä		
Rautiainen	19.4. 1 p Val Koppelo 23.4. 1 m Kon Onttola	1.5. 2 m Joe Rantakylä 2.5. 1 p Joe Linnunlahti	
Punavarpunen	Ks. fen. aikaiset havainnot! 16.5. 1 p Val Keskusta		
Peippo	29.3. 1 p Val Keskusta 31.3. 5 p " "	17.4. 250 p Pyh Mulo, 500 p Out Alavi, 24.4. 350 m Kon Lykynvaara. 3.5. 250 p Lie Laminkylä	
Järripeippo	2.4. 1 p Val Keskusta 9.4. 2 p Val Hiekkalahti		
Kultasirkku	4.6. 1 ä Vär Sääperi 5.6. 2 ä " "		

Pohjansirkku	29.4. 1 p Lie Raubala 29.4. 1 p Joe Noljaikka 30.4. 5 m Kon Pitkäranta 30.4. 5 m Vär Sääperi 30.4. 1 p Kon Paihola		
Peltosirkku	1.5. 1 p Val Keskusta 4.5. 1 m Vär Sääperi		18.5. 1 m Out Matovaara 22.5. 1 m Out Vuonos
Pajusirkku	3.4. 2 m Val Polvijärvi 8.4. ♂ p Joe Linnunlahti		
Lapinsirkku	18.4. 1 m Joe Sulkuniemi 23.4. 2 m Out Kalaton 23.4. 1 p Vär Sääperi (25.4. 1 p Val Keskusta)		1.5. 100 p Pyh Mulo, 4.5. 1140m+220p Vär Sääperi, 5.5. 221m+200p Vär Sääperi, 6.5. 114m+130p " " 7.5. 42m Sääperi, 8.5. 20 m Sääperi
Pulmunen	15.3. 1 p Juu P-Vuokko 19.3. 1 p Lie Jamali		4.4. 240m Sysmäjärvi-Heponiemi, 139m+82p Joe Linnunlahti, 250 m Out Alavi, 11.4. 100 p Lie Ja- mali, 12-13.4. 100 p Pyh Mulo, 12.4. 155 p Out Alavi, 17.4. 350 p Pyh Mulo, 18.4. 130 p Pyh Mulo, 19.4. 80m+300p Pyh Mulo, 24.4. 114 m Vär Sääperi

Västaräkki (Valok. Veijo Turunen)

KEVÄÄN 1982 ISOT LINNUT

Kurjet

Kurkien ilmoitettu yhteissummalla väliltä 16.4.-29.5. oli 785 yksilöä, kurkisumma jäi ensimmäistä kertaa viiteen vuoteen alle 1000 yksilön. Muutto oli siis todella vaisua - näinkin korkeisiin lukuihin päästiin vain hellittämättömällä muutontarkkailulla. Ensimmäiset yksilöt havaittiin tavallista myöhempään, jaksolle 11-15 huhtikuussa ei tullut yhtään havaintoa. Muutto jatkui keskimääräistä vaisumpana huhtikuun viimeisellä viikolla todettuun jonkinlaiseen huippuun ja lopatti siten melko pian toukokuun alussa. Aivan toukokuun lopussa kurkia muutti yllättävän paljon - yhteensä 75 yksilöä. Parhaita summia: 24.4. Vär Sääperi 28m/8a (TE,HH,PH,JHy,MK,ML,PL,VT), 26.4. Vär Sääperi 36m/11a (HH), 30.4. Kon Pitkäranta 22p (PH,ML,HR jne.), Vär Sääperi 65m/15a (PH,ML,HR) ja Joe Vehkalahti 32/5a (AP), 29.5. Vär Sääperi 23m/3a + 9 kiert. (HK,AP,AV,ET,VT).

	Huhtikuu				Toukokuu					
	-15	16-20	21-25	26-30	1-5	6-10	11-15	16-20	21-	yht.
Kurki	-	11	146	357	127	30	20	19	75	785

Taulukko 1. Kurjen kevätmuutto 1982 viiden päivän jaksoissa.

Joutsenet

Joutsenmuutto oli verrattain tasaista huhtikuun alusta toukokuun ensimmäisen viikon loppuun. Yksittäisiä pikkuparvia nähtiin varsinaisen muuttokauden jälkeenkin. Suurimpia parvia/muuttoja: 17.4. Out Sysmäjärvi 21 p (ML), 24.4. Vär Sääperi yht. 15 m (TE,HH,PH,JHy,MK,ML,PL,VT), 28.4. Lip Suursaari 12 m (LK,ES), 1.5. Out Sysmäjärvi 13 m (PH,HP) ja 2.5. Lip Suursaari 11 m (LK,ES). Pikkujoutseniakin havaittiin muutamassa paikassa - niistä tarkemmin seuraavassa ARK-katsauksessa.

	Huhtikuu				Toukokuu					
	-15	16-20	21-25	26-30	1-5	6-10	11-15	16-20	21-	yht.
Joutsen	48	47	39	43	47	5	6	6	8	249
Cygnus sp.	-	6	34	15	-	4	-	-	-	59
	48	53	73	58	47	9	6	6	8	308

Taulukko 2. Joutsenen kevätmuutto 1982 viiden päivän jaksoissa.

Hanhnet

Kevään hanhimuutosta saa kohtalaisen yleiskuvan alla olevasta perinteistä taulukkoa tukevasta kuvasta. Huhtikuun puolesta välistä kuun loppuun hanhimuutto oli lähes 100 %:sti Suomessa ja lähialueilla pesivien metsähanhien muuttoa. Näitä ei-arktisia ansereita nähtiin melko runsaasti - yhteensä noin 1000 yksilöä. Muutto oli verrattain tasaista - loiva huippu koettiin huh-

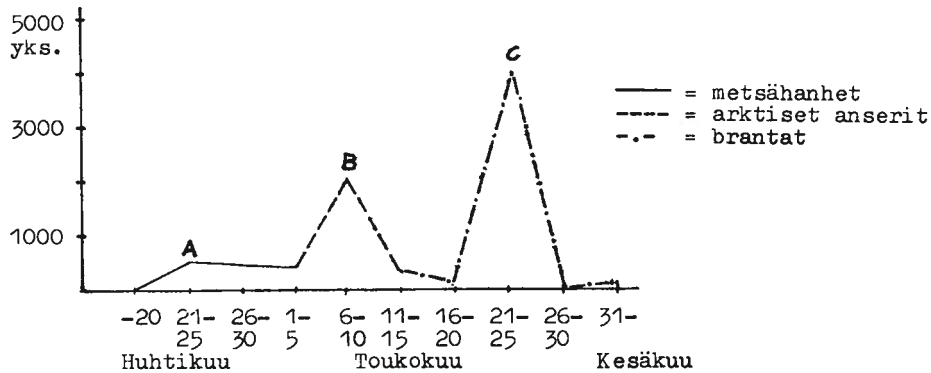
Metsähanhia (Valok. Veijo Turunen)

tikuun toiseksi viimeisellä 5 päivän jaksolla (ks. kuva 1 kohta A). Ei-arktisten (subarktisten?) metsähanhien jo siirryttyä pesimäpaikoilleen saapuivat toukokuun alussa arktisten ansereiden massat. Pohjois-Karjalassa päästiin oikeastaan ensimmäistä kertaa kunnolla tämän harmaan arktikan jäljille. Kiitos tästä lankeaa erityisesti Värtsilän Sääperin katkeamattoman havaintojakson osalle. Tundrahanhet on käsitelty tällä kertaa tässä isojen lintujen katsauksessa, vaikka laji kuuluu vielä toistaiseksi ARK-lajeihin. Samassa yhteydessä on käsitelty myös ilmoitetut Ans alb/ery -havainnot. Perusteluna tälle on tundrahanhen ilmeinen poistuminen lähiaikoina ARK-listalta ja lajin voimakas osuus hanhimuutossa - toukokuun alun hanhimuuton kuva kärsisi olennaisesti tundrahanhien jättämisestä pois. Arktisia ansereita havaittiin toukokuun 2 ensimmäisen viikon aikana yhteensä noin 2800 yks. Vär Sääperin havainnot 3-8.5. yhteensä 1209 yks. (HH,PH).

	A/B	A fab	A alb	Ans sp.
3.5.	-	9 p	5 p	-
4.5.	3 m	-	-	56 m (45 Aalb-tyyppisiä)
5.5.	-	11p/kie	-	-
6.5.	32 m	10 p	96 m	1 m
7.5.	65 m	-	-	371 m (67 Afab-tyyp., 230 Aalb-tyyp.)
8.5.	222 m	183 m	15 m	131 m

Huom! Ans fab- tai Ans alb-tyyppinen = kokemukseen ja lähinnä suhteellisiin tuntomerkkeihin perustuva arvio lajilleen määrittämättömästä anser sp:stä.

Kuten em. luvuista näkyy, tundrahanhen osuus muutosta oli todennäköisesti nyt ilmennyttä suurempikin. Ongelmana on mm. se, että yleisesti anserit määritetään liian herkästi metsähanhiksi, vaikka perustelut olisivat hyvinkin puutteelliset. Arktisten ansereiden muutto huipentui 7-8.5. (ks. kohta B kuva 1). Metsähanhien arktista alkuperää tukevat mm. lukuisat havainnot lähinnä rossicus-tyyppisistä metsähanhista.

Kuva 1. Hanhien kevätmuutto 1982.

Branta-havainnot keskittyvät myös Värtsilään. Out Sysmäjärvellä 26.4. havaitun yksinäisen metsähanhiparvessa liikkuneen valkuposken (ML) jälkeen havaittiin yhteensä 1001 valkuposkea. Muutto oli tavalliseen tapaan äkillinen - 23-25.5. havaittiin Vär Sääperillä yhteensä 930 yksilöä, joista 610 24.5. (HH). Vielä 7.6. muutti Lie Petroniemessä 70 valkuposkea NE (KN). Sepelhanhimuuton "keskittyminen" oli vielä voimakkaampaa, lähes kaikki kevään linnut lensivät 900 yksilön parvena NE 25.5. Vär Sääperillä (HH). Brantojen massat muuttivat siis 23-25.5. (ks. kohta C kuva 1).

	Huhtikuu			Toukokuu						Kesäkuu	
	-20	21-25	26-30	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-	yht.
Metsähanhi	8	232	102	263	561	4	-	-	-	-	1170
Tundranhanhi	-	1	6	8	111	-	-	1	-	-	127
Anser sp	3	93	177	138	822	97	-	-	-	-	1330
A/B	3	220	133	16	547	195	109	2346	24	-	3593
Sepelhanhi	-	-	-	-	-	23	-	1150	-	-	1173
Valkoposkihanhi	-	-	1	-	-	-	-	930	1	70	1002
	14	546	419	425	2041	319	109	4427	25	70	8395

Taulukko 3. Kevään 1982 hanhet viiden päivän jaksoissa.

ARKTINEN MUUTTO KEVÄÄLLÄ 1982

Gaviat

Luulolla, ettei Pohjois-Karjalassa voi keväällä nähdä gaviota, voidaan nyt lopullisesti heittää vaikka vesilintua. Kevään 1403 gaviaa todistaa sen, että mahtavat kuikka/kaakkuri/jääkuikka/amerikanjää-

kuikka lautat ovat Pohjois-Karjalassa jokakeväistä kamaa. Kevään 1980 ennätysellinen muutto ei ole enää silkka sattuma. Ylivoimaisena huipuna 26.5., jolloin Joe Höytiäisen kanavalla klo 8.30-14.30 934 gaviaa viuhtoi kohti pohjoista (PH, JM). Lajeja kaksi (ei kaakkuri)! (ks. raportit 1982). Hyvä yritys tapahtui 18.5. 5.40-11.30 145 m Joe Linnunlah-tti (PH, MK, TK). Määritettyjen kaakkurien summa 7 on ihmeteltävän al-hainen.

	Toukokuu						Kesäkuu	
	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-31	1-	yht.
Kuikka	29	9	1	19	10	43	1	112
Kaakkuri	3	1	-	1	1	1	-	7
Gavia sp.	1	32	30	206	96	916	3	1284
Yhteensä	33	42	31	226	107	960	4	1403

Taulukko 1. Gavioiden muutto keväällä 1982.

Arktiset vesilinnut

Vesilintujen muutto ei ollut gavioiden veroista, vaan kevään yhteis-summa 16773 jää kauas huippukeväiden summista. Ainoa yllätys oli pilkkasiipien lukumäärä 92, mikä on normaalia parempi. Ensimmäinen suurempi ryntäys tapahtui 18.5., jolloin klo 5.40-18.20 Joe Linnunlahdella 1474 allia ja 147 mustalintua matkalla kohti pohjoista (PH ym.). Varsinainen päämuutto 23-24.5. Tällöin Kes Kyyrön-niemellä 2100 allia, 15 mustalintua, 7 pilkkasiipeä ja 7750 vesiäis-tä muuttavana tai paikallisena (VT).

Alleja (Valok. Veijo Turunen)

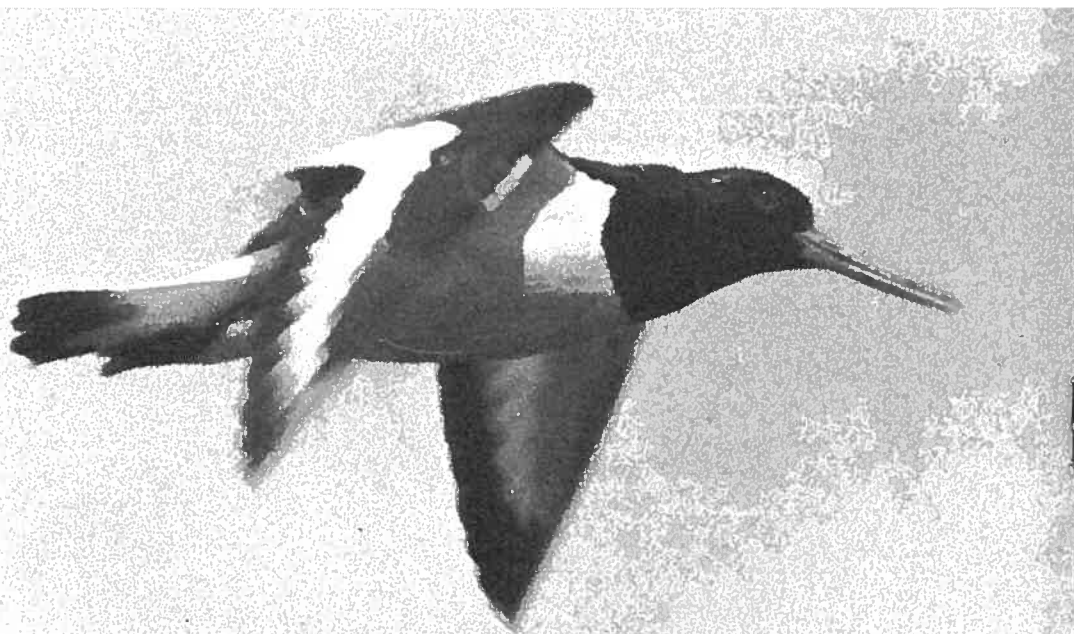
	Toukokuu						Kesäkuu	
	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-31	1-5	Yht.
Alli	-	1	20	1897	3862	216	8	6004
Mustalintu	5	-	10	159	301	63	-	538
Pilkksiipi	-	-	5	42	20	5	20	92
Lapasotka	-	-	-	3	10	1	-	14
Vesilintu	-	-	-	449	9657	19	-	10125
Yhteensä	5	1	35	2550	13850	304	28	16773

Taulukko 2. Arktiset vesilinnut keväällä 1982.

Arktiset kahlaajat

Kahlaajien muutto oli tänä keväänä varsin mukavaa. Mitään todella näyttäviä muuttoja ei tosin nähty, mutta monista lajeista kertyi havaintoja runsaasti. Kahlaajapaikkoina kunnostautuivat Joe Ukoniemi + lahti, Lie Kevätlahti ja Out Sysmäjärvi. Etenkin Sysmäjärvellä oli veden pinta kesäkuun alussa varsin alhaalla, joten kahlaajilla oli mainiot lietteet tongittavinaan. Meriharakasta saatiin monta havaintoa ympäri maakuntaa. Tyllillä oli kesäkuun alussa voimakas muutto. Sirrien muutto oli kevään suuri pettymys. Määrät jäivät kauas huippuvuosien vastaavista. Ilahduttavaa oli jänkäsirriäisen runsas esiintyminen parin nollavuoden jälkeen. Muutokaan ei ollut nopea eikä keskittynyt, vaan sirriäisiä saatiin ihaila parin viikon ajan lukuisina.

Meriharakka (Valok. Kari Koskela)

	Huiput	Summa/ hav. ker
Meriharakka	18.5. 38 N JL (PH,MK)	172/18
Tylli	10.6. 55 p OS (PH), 12.6. 45 VS (HH)	351/49
Tundrakurmitsa	-	5/3
Punakuiri	12.5. 50 p JU (HK,AP,ET,AV)	168/18
Punajalkaviklo	-	32/26
Karikukko	-	3/3
Pikkusirri	8.6. 5 p OS (PH,HP,IG)	22/11
Lapinsirri	28.5. 9 p OV (HK,AP,AV)	67/31
Suosirri	17.5. 40 p JL (PH)	235/30
Vesipääsky	30.5. 11 p OS (ML) 12.6. 8 p VS (HH)	64/19
Jänkäsirriäinen	30.5. 29, 31.5. 17 ja 7.6. 18 p OS (ML, HR)	103/14
Pikkukahlaaja	-	141/19
Isokahlaaja	-	96/5
Calidris sp.	17.5. 100 p LK (KN)	100/1

Taulukko 3. Muuton huiput ja havaintojen yhteismäärä. Selitykset: JL = Joe Linnunlahti, OS = Out Sysmäjärvi, VS = Vär Sääperi, JU = Joe Ukonlahti, OV = Out Vuonos, LK = Lie Kevätlahti.

PETOMUUTTO KEVÄÄLLÄ 1982

Kevään petolintumuutto ei tarjonnut mitään suuria yllätyksiä. Muun määrän 1081 vastaa aikaisempien kevään petojen muuttolukuja toistajailu keskittyi lähinnä Outokumpuun, Joensuuun (+ymp.), Väsilään ja Lieksaan. Muualla ei havaintojen perusteella seurattu p ja "päätoimisesti".

Buteot

Buteoilla ei havaittu mitään v. 1980 tapaista valtaisa muuttoryntä, vaan ne saapuivat ja ohittivat maakunnan verkkaisesti 22-26.4 "Huomattavimmat" muutot taulukossa 1.

Pvm	klo	Paikka	Yksilömäärä	Havainnoitsijat
18.4.	11-15	Pyh Mulo	3 + 12 + 5	HK,AP,ET,AV
22.4.	10-15	Kon Onttola	3 + 12 + 9	PH,TK
23.4.	8-16	" "	5 + 1 + 28	PH,TK,AK
23.4.	10-12	Kit Muljula	1 + 7 + 18	VT
23.4.	9-13	Out Kalaton	7 + 14 + 27	ML
24.4.	5-12	Pyh Elovaara	14 + 5 + 3	RL,JM,JP

Taulukko 1. Parhaat Buteo-päivät keväällä 1982. Yksilömäärät vaselta oikealle B but + B lag + Buzzard.

Piekana (Valok. Veijo Turunen)

Mehiläishaukat muuttivat totuttuun tapaan toukokuun lopulla. Ainoa parempi päiväsumma 29.5., jolloin 2 P api ja 7 Buzz. Vär Sääperi (HK, AP, ET, AV). Muulloin yksittäisiä.

Accipiterit

Varpushaukka näyttäytyi muutolla runsaslukuisena. Paras muuttokausi huhtikuun puolesta välistä toukokuun alkuun. Muuton kulkua kuvaava havaintosarja Vär Sääperiltä (HH):

23.4. 24.4. 25.4. 26.4. 27.4.

2 25 9 11 4

Muut vilkkaat nisarien muuttopäivät:

18.4. 10-14 Vär Sääperi 8 (PH, MK, ML, HR)
 23.4. 8-16 Kon Onttola 14 (PH, TK, AK)
 23.4. 9-13 Out Kalaton 10 (ML)
 24.4. 5-12 Pyh Elovaara 11 (RL, JM, JP)

Kanahaukat muuttivat huhtikuussa ilman huippuja.

Sinisuohaukka

Muuttajista mainittakoon vain ilmoitettu sukupuolijakautuma 16♂ 7♀, mikä osaltaan kuvastaa havaittujen sinisoiden vähyyttä.

Ruskosuohaukka

Esiintyi ennätyskellisesti. Näitä lintujärvien "lentäviä mainoksia" tavattiin 16 yks. (8♂ 8♀). Parhaimmillaan 1.5. Out Sysmäjärvi peräti 4 p (PH, HP).

Kalasaäski

Runsaudeltaan normaali muutto; huiput:

29.4. Out Sysmäjärvi 3 m (ML)
 30.4. Vär Sääperi 3 m (PH, MK, ML, HR)

Falcot

Ampu- ja nuolihaukkojen muutto hieman edelliskeväitä pirteämpää. Ampareita havaittiin tasaisesti aina maaliskuun lopulta toukokuun alkuun, joskin 23.4. Vär Sääperi 4 m (PH ym.).

Tinnareiden muutto vilkkainta huhtikuun puolestavälistä kuun loppuun. "Ryntäyksen tapainen":

18.4. 11-12 Vär Sääperi 5 m (PH, MK, ML, HR)

	-20.4.	21-25.4.	26-30.4.	1-10.5.	11.5-	yht.
Hiirihaukka	15	44	31	31	1	122
Piekana	24	113	36	9	1	183
Buzzard	33	144	48	20	16	261
Mehiläishaukka	-	-	-	-	15	15
Varpushaukka	40	98	50	16	10	214
Kanahaukka	4	9	3	4	-	20
Accipiter sp.	-	10	1	1	-	12
Sinisuohaukka	-	17	5	7	-	29
Ruskosuohaukka	-	3	2	11	-	16
Circus sp.	2	-	-	2	1	5
Kalasaäski	-	5	19	13	4	41
Nuolihaukka	-	-	2	4	9	15
Ampuhaukka	19	11	8	8	-	46
Tuulihaukka	17	17	12	10	3	59
Pieni Falco	2	10	6	8	2	28
Peto	-	6	5	3	1	15
Yhteensä	156	487	228	147	63	1081

Taulukko 2. Pedot keväällä 1982 (Buzzard = Buteo sp + Buzz).

KEVÄTMUUTON YHTEISHAVAINNOINTIPÄIVÄ 24.4.1982

Veijo Turunen

Äärimmäisyydestä toiseen ovat viime vuosien aikana vaihdelleet yhteishavainnointipäivän sää ja muuttavien lintujen määrät.

Vuoden 1980 huippulukemien (esim. pedot 2105 yks.) jälkeen tuli pyöreä nolla. Kevään 1981 yhteishavainnointipäivän pilasi sää täysin: satoi rukkasen kokoisia lumihutaleita ja tuuli henkäili pohjoisesta. Muutto oli tuolloin täysin pysähdyksissä.

Kevään 1982 yhteishavainnointipäivä oli sään puolesta varsin mukava. Viikon verran pohjoisen puolelta puhallellut tuuli oli kääntynyt sopivasti etelään. Taivas pysytteli koko päivän lähes pilvettömänä. Lämpötila oli aamulla -2°C ja kohosi iltapäivällä +8°C:een. Sää oli siis hyvä, mutta muutto hyvin heikkoa, jopa niin heikkoa että vain neljästä pisteestä palautettiin lomake. Vai liekö palautettujen lomakkeiden vähyyks johtunut siitä, että Värtsilässä oli porukkaa melkein tungokseen asti. En tiedä, mutta tänä keväänä on yhteishavainnointi suunniteltava hiukan paremmin, ettei vastaavanlaisia havainnoitsijoiden kasaantumisia tapahtuisi.

Havainnointioisteet:

1. Värtsilä, Säpäinjärvi klo 5.15 - 15.00, Tuomo Eronen, Heikki Holmström, Petri Hottola, Juhani Hyttinen, Matti Kapanen, Mauri Leivo, Paavo Liiratta, Veijo Turunen
2. Fyhäselkä, Elovaara klo 5.00 - 12.30, Risto Laitinen, Juha Miettinen, Jouni Pursiainen
3. Eno, Petronvaara (Ukkola), klo 4.20 - 12.00, Arto Airaksinen, Pekka Virtanen
4. Polvijärvi, Rukkovaara klo 5.30 - 15.45, Ismo Glad, Heikki Fönkkä, Yrjö Kainulainen

Laji	Vär	Eyh	Eno	Pol	Yht.	Laji	Vär	Eyh	Eno	Pol	Yht.
Sinisorsa	-	27	-	-	27	Selkikokki	2	-	-	-	2
Tavi	-	4	-	-	4	Karjalokki	2	4	-	3	9
Telkkä	-	-	-	2	2	Pelolokki	3	-	-	-	5
Inokokelo	-	4	-	3	7	Taurulokki	7	34	-	58	173
Vesilintu	5	4	-	-	9	Eräp. sp.	7	49	-	-	56
Netsihanni	47	-	-	-	47	Lokit yht.	95	87	-	63	245
Tundrahanni	1	-	-	-	1	Huttukyyhky	-	-	-	1	1
Ancer sp.	5	-	41	-	46	Sepelkyyhky	71	61	50	40	222
Ancer/Branta	28	19	-	33	80	Columba sp.	23	48	11	-	82
Hannet yht.	71	19	41	33	174	Eräp. yht.	94	109	61	41	305
Laulujoutsen	6	1	-	-	7	Kiuru	3	1	2	40	46
Cygnus sp.	9	-	4	-	13	Varis	-	2	10	8	20
Joutsenet yht.	15	1	4	-	20	Kustavaric	14	-	-	-	14
Hiihinaukko	2	14	1	4	21	"askka	4	-	-	-	4
Piekan	1	5	1	9	16	Kulorastas	2	5	-	-	7
Puteo sp.	5	3	-	1	9	Rukittirastas	14	29	13	26	82
Puteo/ternis	-	-	8	4	12	Loulurastas	1	3	-	-	4
Varpurauhke	25	11	-	7	43	Junekyllikirnastas	1	7	7	3	18
Kansauhukka	1	-	1	2	4	Kustarastas	-	3	2	-	5
Accipiter sp.	-	1	-	-	1	Ico turdus	38	-	-	-	38
Eräkotka	1	-	1	-	2	Pieni turdus	9	-	-	-	9
Sinihuuhkka	1	1	-	1	3	Turdus sp.	-	119	-	-	119
Sini-/ruskokuoh.	1	-	-	-	1	Hautainen	-	10	-	-	10
Circus sp.	-	1	-	-	1	"iitikirvinen	-	3	2	-	6
Kalnsiikki	-	-	-	1	1	Metsäkivirinen	-	-	1	-	1
Amuuhaukka	3	-	1	-	4	Västärikki	5	2	9	3	19
Tuulihaukka	3	-	3	6	6	Tilhi	1	1	6	1	2
Pikku talco	1	-	1	-	1	Kotkorsinen	2	-	7	-	13
Pieni peto	1	-	-	-	1	Viherrpeippo	-	2	-	-	9
Iso peto	-	-	-	1	1	Vihervarpunen	-	5	-	12	17
Ladot yht.	44	37	12	34	127	Hempu	2	-	-	-	2
Kurki	28	4	6	5	43	Urpainen	-	5	39	-	44
Tähtihyyppii	139	91	64	79	373	Loxia sp.	-	-	-	3	3
Kanukurkku	3	-	-	-	3	Unatulokki	-	-	2	-	2
Taivannuohi	37	7	-	1	40	Peippo	16	185	75	241	517
Isokuovi	57	-	35	97	97	Järripeippo	-	2	-	-	2
Nurmes sp.	3	62	-	-	65	Keltasirkku	-	3	45	-	48
Lehtiviklo	4	4	-	-	8	Pohjansirkku	-	1	-	-	1
Kahlaajat yht.	238	169	64	115	586	Iajusirkku	5	3	-	3	11
						Lepinisirkku	7	-	-	-	7
						Fulmuunen	114	-	-	-	114
						Pikkulintu	145	236	35	-	416

ILMOITUKSIA

31.12.-82 yöllä historiallisena vuoden vaihtumisen hetkenä kirjattiin Joensuussa uusi Pohjois-Karjalan vuodenpinnaennätys. Ensimmäistä kertaa on nyt päästy 200:n maagisen rajan yli - ylityksen suoritti "siinä muun retkeilyn ohessa" aiemminkin kyseenalaista mainetta saavuttanut P. Hottola. Virallinen ennätys on 1.1.-83 lähtien 202 Pohjois-Karjalan vuodaria. Lukua voi vapaasti yrittää parantaa.

Yhdistyksen havaintovastaava vaihtuu kesällä. 1.8.1983 jälkeen havainnot lähetetään toistaiseksi osoitteella PKLTY ry. PL 119 80101 Joensuu 10.

VAELLUSLINNUT JA OSI TTAISMUUTTAJAT KEVÄÄLLÄ 1983

Juha Miettinen

Ainoastaan neljä havainnoitsijaa jaksoi lähettää havaintonsa: Heikki Holmström, Esa Laaninen, Mauri Leivo ja Juha Miettinen.

Käpytikka Yhtään yksilöä ei havaittu muuttolennessä. Kuitenkin tiljen liikkehdintä oli vilkasta etenkin maaliskuussa. Esimerkiksi Joe Sulkuniemessä ruokintapaikalla rengastettiin ja kontrolloitiin 10: yhteensä 10 eri yksilöä (JM).

Korppi 18.4. 1 N Vär Säpäri (ML ym.).

Naakka 18.3. yht. vähintään 4 NW/N Joe Sulkuniemi (JM), ML:n havainnot Outokummusta: 20.3. ja 22.3. 1 SW Matovaara, 10. ja 13.4. 1 p: kää 17.4. 10 p Alavi, 16.4. 1 p Sätös.

Nächi 24.4. 1 NE Vär Säpäri (HH,ML ym.), 25.4. 2 SE Out Kalaton (JM) ja 6 N Vär Säpäri (HH).

Harakka 18.4. 6/3 N Kit Muljula (ML ym.).

Hömötiainen 7.5. 2 NE Vär Säpäri (HH,PH).

Pyrstötiainen 18.4. 2 SE Joe Sulkuniemi (JM).

Tilhi Todella niukasti havaintoja. Maaliskuun alussa alle 10 yksilöä via eri puolilla, maaliskuun puolenvälin jälkeen havaintoja vain muutama: 26.4. 4 m Vär Usikylä (HH), 2.5. 5 p Toh Onkamo (HH) ja noin 10 N Kon Onttola (ELaa), 9.5. 1 m Vär Säpäri (HH,KV) ja 14.5. 1 p Joe Noljakka.

Tikli 4.4. laul. ♂ Joe Linnunlahti (ELaa,HKa), 6.4. 1 p Joe Sihti (JM), 15.4. 2 p Joe Vehkalanti (ELaa,AP), 17.4. 1 p Out Matovaara (JM), 12.5. 1 m Vär Säpäri (HH).

Vihervarpunen 11.4. 1 Kii Kekomäki (JM), 15.4. 3 NW Joe Noljakka (ELaa), 18.4. 2 p Joe Sulkuniemi (JM), 26.4. 10/3 m Vär Säpäri (HH) 10.5. 1 m Vär Säpäri (HH).

Urpainen Maaliskuussa eri puolilla Joensuuta ja Kontiolahtea 2-20 yksilön pikkuparvia. Huhtikuun alkupäivinä pientä muuttoliikettä 3.4. 279/9 WNW Joe Repokallio (JM) ja Noljakan-Pilkon alueella yht. 30 kiert./NW (ELaa), 4.4. yht. 60 W Out Sysmäjärvi (ML ym.). Tämän jälkeen havaintoja vain kahdesta yli 10 yksilön parvesta: 15.4. 60 kiert. Out Sysmäjärvi (ML) ja 23.4. 20 p Joe Niinivaara (HH). 12.5. asti havaittiin yksittäisiä muuttajia Vär Säpäerillä (HH).

Taviokuurna 11.3. 1 p Joe Repokallio (JM).

Käpylinnut Ei vaellushavaintoja. Toukokuulla alkoi näkyä ensimmäisiä poikueparvia: esimerkiksi 23.5. noin 50 kiert. Kon Kruununkangas (JM).

Keltasirkku 26.4. 3 m Vär Säpäri (HH).

PIKKULOKKI - KULTASIRKKU PROJEKTI

Juha Miettinen

Koska projekti osittain epäonnistui korkean veden takia, päätettiin jatkaa samojen lajien seurantaa myös vuonna 1983. Tulosten puutteellisuudesta ja "epänormaalisuudesta" huolimatta kokosin saadut havainnot katsaukseksi; jos se vaikka innostaisi useampia osallistumaan projektiin vuonna 1983.

Havaintonsa ilmoitti seuraavat kiitoksen ansaitsevat havainnoitsijat:

Jukka Heikkinen (=JH), Heikki Holmström (=HH), Petri Hottola (=PH), Matti Kapanen (=MK), Lauri Karttunen (=LK), Hannu Kontkanen (=HK), Esko Lappi (=EL), Hannu (=HL), Jouni (=JoL) ja Jukka (=JuL) Lehtoranta, Juha Miettinen (=JM), Arto Määttä (=AM), Sauli Nuolemo (=SN), Keijo Nuutinen (=KN), Alpo Parkkonen (=APa), Ari Parviainen (=AP), Matti Riikonen (=MR), Hannu Räsänen (=HR) ja Anssi Vähätalo (=AV).

Pikkulokki

Pikkulokilla pesintä epäonnistui pahasti kesällä 1982 Pohjois-Karjalassa. Veden nousu tuhosi suuren osan pesistä ja usein loputkin pesät tuhoutuivat kesäkuun räntäsateissa. Esimerkiksi Kit Päätyenlahdella 20:n pesän erillinen yhdyskunta tuhoutui kokonaan räntämyrs-

Pikkulokki (Valok. Veijo Turunen)

kyssä (APa). Osa pikkulokeista muni uusintapesueen, mutta ilmeisesti suurin osa lähti kiertelemään tai ehkä jo muuttamaan epäonnistuneen pesintäyrityksen jälkeen. Esimerkiksi Kit Päätyenlahdella pesintä aloitti arviolta 70 paria, mutta heinäkuun alussa poikasaikaa eellä oli enää noin 30 ad-lintua, eikä poikasiakaan näkynyt juurimentä enempää (APa, JM), ks. taulukko 1. Kon Pitkärannassa havaittiin pesinnän alkaessa ainakin 200 yksilöä (AP, AV), mutta pesiä oli keuhinäkuun vaihteessa enää 20-25 (JM). Samoin Liperin monissa vanhoissa kolonioissa oli pikkulokkeja huomattavasti normaalia vähemmän (SN). Sama ilmiö oli havaittavissa myös Rääkkylän (MK) ja Polvijärven (PH) kolonioissa. Osa pikkulokeista saattoi siirtyä pesimään uusiin paikkoihin kuten kävi Pyh Nivassa, jossa kesällä 1982 ilmestyi täysin uusi pikkulokkikolonia tulvaniitylle (J. Kuosmanen).

Paikka	Suurin havaittu yksilömäärä	Pesivien parien arvioitu määrä	Pesien määrä	Havaitut nuoret linnut pull/1kv	2kv	3kv	Havainnoitsijat
Joe Höyt.kanava	40	15	8-10	5			JM, AV
Utran "	4	?	?	4			AP, AV
Juu Kaajanlampi	1	-	-				HL, JoL
Kit Päätyenlahti	100	70	40-50	10		1	APa, H
Muljula	10	?	?				MK
Juurikkajärvi	"kymmeniä"	?	?				V. Maki
Kon Pitkäranta	200	50	20-25	37		15	JM, AP
Lip Lamminniemi	5	?	?				LK, SN
Tutjunlampi	6	?	?				LK, SN
Taipaleenj. suu	60	-	-			10	SN, JM
Mattisenlahti	12	?	?				LK, SN
Siikasaari, Paha-							
pohja	14	7	7				LK, SN
Siikasalmi, Liko-							
kanta	20	-	-				LK, SN
Huistinvaara,							
Ojalahti	9	-	-				LK, SN
Härkinlampi	3	?	?				LK
Ristinlampi	6	?	?				LK
Särkijärvi	8	?	?				SN, JM
Out Sysmäjärvi	100	20	?				HR, AP
Vuonos	27	2	?				HH, HR
Sätölahti	50	25	?				HR
Pol Matkalahti	20?	10	10				PH
Mäntylähti	?	-	-				PH
Solanlampi	2?	1	1				PH
Kylänlampi	10?	5	5				PH
Pyh Niva, Puustisen-							
lahti	?	?	"paljon"				J. Kuo.
Rää Kiesjärvi	10	-	-				HH, MK
Joki-Hautalampi	50	2	?				MK
Vär Sääperi	50	?	?			1 3	HH
Yhteensä	817	205	91-108				

Taulukko 1. Pikkulokit Pohjois-Karjalassa kesällä 1982.

Kaikkiaan havaittiin pesimäpaikoilla pikkulokkeja vähintään 800 yksilöä, joista pesivinä puolet, mutta todennäköisesti pesintää yritti suurempi osa havaituista linnuista. Vaikka pesien määrää arvioitiin vain osassa tutkituista kolonioista (yht. noin 100 pesää), on kuitenkin luultavaa ettei onnistuneita pesintöjä ollut yhteensä tämänkään vertaa (vrt. taulukko 1, Kit Päätyenlahden pesimistulos).

"Normaalivuonna" nyt tutkituissa kolonioissa pesinee 600-800 paria ja koko Pohjois-Karjalassa 800-1000 paria. Ensi kesänä pääsee toivottavasti vahvistamaan tai kumoamaan nämä arviot "normaalivuoden" merkeissä.

Kultasirkku

Kesän 1982 aikana havaituista koiraista lähes 2/3 löytyi Vär Sääperiltä. Syitä Sääperin ylivoimaan oli lähinnä kaksi. Ensiksi korkean veden takia monissa vakiopaikoissa ei ollut lainkaan kultasirkkuja (esim. Joe Höytiäisen kanava), kun taas Sääperinjärven vedenpinta pysyy säännöstelyn takia jatkuvasti suunnilleen samassa. Toisena syynä vaikutti se, että kultasirkkujen laskenta oli Sääperillä tavanomaista tehokkaampaa Heikki Holmströmin ansiosta. Taulukossa 2 on esitetty kaikki Pohjois-Karjalan havainnot.

Kaikkiaan havaittiin Pohjois-Karjalassa 3900♂. Naaraita ja lentopoi-
kueita samoin kuin pesiä ei erityisesti etsitty, joten todellista pesivien parien määrää kuvaa paremmin ♂:den määrä.

Paikka	♂♂	♀♀	Lentopoi- kueita	Havainnoitsijat
Joe Utran kanava	2	1-2	1-2	AP, AV
Kiviniemi	1	1	1-2	MK
Lie Sokojoki	1			AM, KN
Vieki, Kuusiniemi	1			EL
Kevätlahti	1			EL, AM, KN
Kaupunginniemi	1			KN
Pokronlampi	1			MR
Sittalampi	1			AM
Vehkasuo	1			JH
Lip Mattisenlahti	3	3		SN, AV
Ristonkangas	1		1	HK
Pol Martonvaara	ain. 2			PH
Vär Sääperi	22	4	2	HH ym.
Uudenkylänlampi	1			HH
Yhteensä	39	9-10	5-7	

Taulukko 2. Kultasirkut Pohjois-Karjalassa 1982.

POHJOIS-KARJALAN PÖLLÖT

Hannu Lehtoranta

Pöllöhavaintojaan ilmoitti nyt 40 havainnoitsijaa. Viime vuonna vastaava määrä oli 32, joten lähes entisellään on porukka pysynyt. Seuraavassa luettelo näistä kiitoksen ansaitsevista havainnoitsijoista (suluissa kunta ja tarkastettujen pönttöjen/kolojen määrä):

Pentti Ahola (Kii, Toh, 10), Markku Alanen (Lip, 1), Reijo Erola (Eno, 2), Heikki Holmström (Pol, -), Petri Hottola (Pol, -), Mika Hämynen ym. (Jari Hartikainen, Arto ja Jorma Hämäläinen, Marko Ruuska, Silvo Salmela, Esa Säppi, Jukka Turunen)(Val, -), Risto Juvaste (Joe, Kon 8), Juuan Lintuharrastajat (Hannu, Jouni ja Jukka Lehtoranta, Ari ja Harri Kirjavainen, Juha Nekkonen, Jari Halonen, Tapio Timonen)(Juu, Nur, 34), Lauri Karttunen (Lip, -), Risto Komu (Ilo, 1), Harri Kontkanen (Kon, 1), Kimmo Koskela (Joe, Kon, Kii, Pyh, 49), Esko Lappi ym. (Jarmo Martiskainen, Arto Määttä, Keijo Nuutinen, Juhani Ryynänen, Erwin Tuppurainen) (Lie, 11), Raimo Latja (Eno, Ilo, Kii, Kon, -), Mauri Leivo (Lip, -), Jouni Mertanen (Ilo, -), Juha Miettinen (Eno, Joe, Ilo, Kii, 38), Sauli Nuolemo (Lip, 1), Jukka ja Veli Pusa (Joe, Kii, Lip, Pol, Toh, Vär, 52), Markku Sihvonen (Eno, 15), Pentti Timonen (Nur, 1).

Tarkastettujen pönttöjen ja kolojen määrässä tapahtui odotettua nousua. Pesäpaikkoja tarkastettiin yhteensä 235 kpl (v. 1981 181 kpl). Lisäksi ilmoitettiin tarkastetuksi 57 telkämpönttöä (v. 1981 37 kpl), 20 variksen ja 20 harakan pesää sekä 6 tekopesää. Määrät kunnittain ilmevät taulukosta 1. Em. lisäksi Risto Komu on tarkastanut Ilomantsissa noin 250 telkämpönttöä, joista löytyi yksi helmipöllön tuhoutunut pesä.

Pöllönkuunteluretken määrä, pituus ja kuuntelukertojen määrä tippui melko rajusti vuodesta 1981. Nyt tehtiin 17 retkeä (v. 1981 35) yhteispituudeltaan 540 km (1400 km) ja niillä kuunneltiin 320:ssä pisteessä (900). Määrien vähentymisen kyllä ymmärtää, koska vähäisemmäläkin rallilla huomattiin pöllöjen lähes täydellinen kato. Havaintojen alueellinen jakautuminen pysyi ennallaan. Havaintoja ei tullut ollenkaan Kesälahdelta, Kiteeltä, Outokummusta, Rääkkylästä ja Tuupovaarasta.

Pesinnästä

Huippuhuono vuosi. Siinä tiivistettynä pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa v. 1982. Varmoja pöllöpesintöjä kertyi vain 31 (v. 1981 30). Tämä lienee v. 1973 jälkeen selvä pohjanoteeraus pesinnän määrissä. Vähäisempiä määriä on todettu v. 1975 (11 kpl) ja 1978 (20 kpl), mutta kun huomioidaan havainnoinnin tehokkuuden kasvu noiden vuosien jäl-

Kunta	VP	LP	HP	VaP	TP	VPL	HPL	Pöllöretket
Eno	5	1	15	1	3	-	-	-
Iломantsi	6	2	21	-	250	-	1	3/ 24/ 28
Joensuu	1	7	1	-	-	-	-	1/ 4/ 2
Juuka	5	1	26	1	20	2	3	7/205/144
Kesälähti	-	-	-	-	-	-	-	-
Kiihtelysvaara	8	1	15	-	6	2	2	1/ 30/ 15
Kitee	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontiolahti	7	6	5	-	-	-	-	2/ 16/ 8
Lieksa	3	-	8	-	5	-	-	1/ 90/ 33
Liperi	9	18	10	5	21	-	-	5/ 82/ 51
Nurmes	-	-	2	-	2	-	-	1/ 20/ 10
Outokumpu	-	-	-	-	-	-	-	-
Polvijärvi	1	-	-	-	-	-	-	1/ 16/ 7
Pyhäselkä	3	20	7	-	-	-	-	1/ 55/ 20
Rääkkylä	-	-	-	-	-	-	-	-
Tohmajärvi	1	1	-	-	-	-	-	-
Tuupovaara	-	-	-	-	-	-	-	-
Valtimo	-	-	-	-	-	1	-	-
Värtsilä	1	-	2	-	-	-	-	-
Yhteensä	50	57	112	7	307	5	6	17/542/318

Taulukko 1. Pohjois-Karjalassa v. 1982 tarkastettujen pönttöjen ja luonnonkolojen määrät kunnittain sekä pöllönkuunteluretket. Selitykset: VP = viirupöllö, LP = lehtopöllö, HP = helmipöllö, VaP = varpuspöllö, TP = telkänpönttö, VPL = viirupöllölle sopiva luonnonkolo, HPL = helmipöllölle sopiva luonnonkolo. Pöllöretkien kohdalla luvut vasemmalta oikealle ovat retkien määrä/yhteispituus/kuuntelukertojen määrä.

Suopöllön poikanen (Valok. Veijo Turunen)

keen, voidaan tämän vuoden pöllökatoa pitää niitäkin selvempänä. Myyrät olivat lähes täysin kateissa, mitä todistaa Juuan Lintuharrastajien suorittama loukkupyntikin (0 karvakerää/100 loukkuvuorokautta). Selvästi runsaimpana pöllönä 1982 oli viirupöllö, jonka 24 todetusta reviiiristä 11:llä saatiin pesintä varmistetuksi. Molemmat luvut ovat viirupöllön kohdalla ennätyksiä vuoden 1973 jälkeen.

Varmoja pesintöjä todettiin toiseksi eniten lehtopöllöllä, jonka 14 reviiiristä pesintä varmistui 7:llä. Muulloin yleisin pöllömme helmipöllö jätettiin tässä katovuoden taistelussa peräti pronssille. Helmipöllöreviirejä löydettiin 20 ja vain 5 helmipöllöparin todettiin yrittävän pesintää (näistäkin kolme tuhoutui munavaiheessa). Huuhkajan pesintä onnistui kahdella juukalaisella reviiirillä ja lisäksi todettiin huuhkajan epäonnistunut pesintäyritys Iломantsissa. Suopöllön 3:sta reviiiristä kahdelta saatiin tiedot varmasta pesinnästä. Huuhkajien pesintä Juuassa on todella mielenkiintoinen, sillä pesien välimatka on tarkalleen 4 km ja toisen reviiirin huuhkajien pääsaalistussuunta kohdistui suoraan kohti toista reviiiriä. Yleensä huuhkajaa pidetään melko suurta reviiiriä vaativana lintuna, mutta nämä huuhkajaparit eivät näytä noista väitteistä välittävän.

Sarvipöllöltä saatiin vain 3 reviiiriä ja niistä vain yhdeltä varma pesintä. Samoin varpuspöllön neljästä reviiiristä yhdellä varmistui pesintä. Hiiripöllön pesintä todettiin vain Iломantsissa. Tämän lisäksi yksi näköhavainto tehtiin hiiripöllöstä Valtimon Karhunpäässä 15.5. Lapinpöllöä nähtiin vain Juuassa 1 yksilö viime vuotisen pesäpaikan lähellä elokuussa ja pari havaintoa yhdestä yksilöstä Valtimon Halmejärvellä huhtikuun lopussa.

Pesimähavainnot kunnittain ja lajeittain näkyvät taulukossa 2.

Kunta	Huuhkaja	Hiiripöllö	Varpuspöllö	Lehtopöllö	Lapinpöllö	Viirupöllö	Sarvipöllö	Suopöllö	Helmipöllö	Yht.
Eno	-	-	-	1/1	-	2/1	-	-	1/1	4/3
Iломantsi	1/1	1/1	-	-	-	3/3	-	-	4/1	9/6
Joensuu	-	-	-	2/2	-	1/0	-	-	1/1	4/3
Juuka	2/2	-	1/1	-	-	1/1	-	-	3/0	7/4
Kesälähti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kiihtelysvaara	-	-	-	-	-	2/1	-	-	-	2/1
Kitee	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontiolahti	-	-	-	-	-	2/1	-	-	1/0	3/1
Lieksa	-	-	-	-	-	-	-	1/1	5/1	6/2
Liperi	-	-	2/0	7/1	-	2/1	1/1	1/0	1/0	14/4
Nurmes	-	-	-	-	-	-	-	1/0	-	1/0
Outokumpu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Polvijärvi	-	-	-	-	-	9/1	-	-	-	9/1
Pyhäselkä	-	-	-	2/2	-	-	-	-	1/1	3/3
Rääkkylä	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tohmajärvi	-	-	-	1/1	-	-	-	-	-	1/1
Tuupovaara	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Valtimo	-	-	1/0	1/0	-	1/1	2/0	1/0	2/0	8/1
Värtsilä	-	-	-	-	-	1/1	-	-	-	1/1
Yhteensä	3/3	1/1	4/1	14/7	0	24/11	3/1	3/2	20/5	72/31

Taulukko 2. Pöllöjen pesimähavainnot kunnittain ja lajeittain Pohjois-Karjalassa vuonna 1982. Luvut vasemmalta oikealle ovat havaittujen reviiirien yhteismäärä/varmojen pesintöjen määrä.

Pesintä ja rengastukset

Pöllöjen pesintätulos jäi viirupöllöä lukuunottamatta todella vaatimat-
tomaksi. Helmipöllön viidestä pesinnästä kolme tuhoutui jo munavaihees-
sa. Munamäärän keskiarvo (\bar{x}) oli 4.3 (havaintojen lukumäärä, $n = 4$).
Rengastusikäisten poikasten määrän \bar{x} oli 3.5 ($n = 2$) ja rengastus-
ikäisiä/aloitettu pesintä 1.4 ($n = 5$). Helmipöllön poikasia rengas-
tettiin koko Pohjois-Karjalassa vain 4 kpl. Lisäksi yksi naaras rengas-
tettiin ja yhdestä naaraasta saatiin mielenkiintoinen kontrolli. Kim-
mo Koskelan 16.5.1977 Pyhäselän Ruunavaarassa emona rengastama naaras
oli taas Kimmon pöntössä pesimässä Joensuun Iiksenvaaralla.

Lehtopöllöllä pesintätulos oli lähes yhtä huono. Seitsemästä pesin-
nästä kaksi tuhoutui munavaiheessa ja yksi poikasvaiheessa. Munamää-
rän \bar{x} oli 3.0 ($n = 3$). Rengastusikäisten poikasten \bar{x} oli 2.6 ($n = 5$)
ja rengastusikäisiä/aloitettu pesintä 1.86 ($n = 7$). Lehtopöllön poi-
kasia rengastettiin 11 kpl ja lisäksi kaksi naarasta rengastettiin ja
yksi naaras kontrolloitiin.

Viirupöllöllä sen sijaan pyyhki hyvin. Munamääriä ei saatu selville,
mutta rengastusikäisten poikasten määrän keskiarvoksi tuli peräti 2.8
($n = 10$) ja rengastusikäisiä/aloitettu pesintä 2.8. Viirupöllön poi-
kasia rengastettiin 23 ja lisäksi yksi naaras.

Avopesijäpöllöistä huuhkajalla molemmista pesistä kehittyi yksi len-
topoikanen ja ne molemmat rengastettiin. Toiselta pesältä jokin peto-
eläin söi toisen poikasen. Jätteet, joissa sulkakynät oli purtu poi-
ki, löytyivät pesäpaikan läheltä sammalilla peiteltynä.

Sarvipöllöllä todettiin vain yksi lentopoikue, jossa oli kolme poi-
kasta. Suopöllöltä saatiin selville vain yksi pesä, jossa 6 munasta
kuoriutui 4 poikasta, joista kolme rengastettiin. Toisesta varmasta
pesinnästä kuultiin vain poikasten ääntä, joten määrä jäi epäselväksi.
Hiiripöllöllä poikasia oli viisi, joista neljä rengastettiin.

KIRJALLISUUS

- KOSKELA, K. 1978: Pöllöt 1977 Pohjois-Karjalassa. Siipirikko 5: 2-13.
KOSKELA, K. 1979: Pöllöt 1978 Pohjois-Karjalassa. Siipirikko 6: 15-18.
LEHTORANTA, H. 1982: Pohjois-Karjalan pöllöt 1979-81.
Siipirikko 9: 16-22.
PUSA, J ja V. 1981: Pöllöjen pesivät kannat Pohjois-Karjalassa 1973-80.
Siipirikko 8: 95-107.

Helmipöllö (Valok. Jarmo Pautamo)

P-KLTY valittiin vuoden 1980 parhaaksi lintuyhdistykseksi. Risto Juvaste vastaanottamassa P-KLTY:n puolesta kiertopalkintoa LYL:n edustajiston puheenjohtajalta H.I. Miettiseltä.

JOUKKOJULKAISU

TI EDONANTO

PYYN (*Tetrastes bonasia*) PESÄ 1,5 m KORKEAN KANNON PÄÄLLÄ

15.5.1982 löysi Jorma Korhonen pyyn pesän 1,5 m korkean kelokannon päältä Ilomantsin Ahvensalon Käärmekekankaalta (62°51'N, 30°53'E). Pesäpaikka sijaitsi soistuneen kuusikko kasvavan raviinin rinteessä karun (kanervatyypin) mäntykankaan reunassa. Kelokannon halkaisua oli noin 0,5 m. Pesä sijaitsi pienessä syvennyksessä (noin 5 cm syvä), joka oli karikkeen täyttämä. Itse pesä oli tuskin havaittavan pieni kuoppa karikkeessa. Löydettyäessä oli pesässä 3 munaa ja emo lähti pesästä.

Kävin pesällä seuraavan kerran 30.5.1982, jolloin pesässä oli 4 munaa. Kaksi munista oli rikki ja pesä oli hylätty. Ehjien munien mitat olivat 39,2 x 28,6 mm.

POHJOLAN LINNUT VÄRIKUVIN mainitsee aikaisemmin löydetyn kaksi pyyn pesää puusta, joista toinen Pynnösen löytämä oli ollut vanhassa hiihauksen pesässä.

KIRJALLISUUS

v. HAARTMAN, L., ym. 1963-72: Pohjolan linnut värikuvin. Helsinki.

Juha Miettinen

Kevätmuuttojutut Karjalaisessa

PKLTY ry. julkaisee tulevana keväänä perinteiseen tapaan viikon tai parin välein kevätmuuton edistymistä käsitteleviä artikkeleita Karjalaisessa.

Juttujen tekemiseksi tarvitaan havaintoja!! Soitelkaa havainnoistanne suoraan Petri Hottolalle puh. 26756.

Tilaa uudistunut LINTUMIES-lehti! (4-värikansi, monipuolistunut sisältö, luettavaa koko rahan edestä). Tilaa heti tämän lehden mukana olevalla tilauslomakkeella!